

USĖNŲ PAGRINDINĖ MOKYLA

VERPIMAS

DARBĄ ATLIKO SIMAS VAIČIULIS

USĖNAI, 2014

KAS TAI?

- ✘ **Verpimas** – technologinių procesų visuma, leidžianti iš pluošto pagaminti verpalus. Verpimo technologiją sudaro **mechaninė** technologija ir **cheminė** technologija.

VERPIMAS LIETUVOJE

- ✘ Lietuvoje kočiotinius verpalus gamina keturios įmonės: UAB „Lietvilna“, AB „Vernitas“, UAB „Baltic Mills“ ir UAB „Lama“. Didžiausia kočiotinių verpalų gamintoja yra „Lietvilna“, kuri per metus pagamina 15 mln. kilogramų verpalų.

VERPIMO RATELIS

- ✘ **Verpimo ratelis** (žemaitiškai - *kalvaratas*) - prietaisas siūlams verpti. Pagal konstrukciją būna gulsčias (plačiau naudotas Klaipėdos krašte ir Aukštatijoje) ir stačias. Lietuvoje atsirado XVIII a. I pusėje. Iki tol valstiečiai naudojo verpstę.

PRIEVERPSTĖ

- ✘ **Prieverpstė** - verpiamojo ratelio lentelė, prie kurios prismeigiamas arba pririšamas kuodelis. Prieverpstės dažniausiai meniškai iš

VERPSTĖ

- ✘ **Verpstė** - medinis verpimo prietaisas. Naudotas su verpstuku. Verpstė sudaryta iš dviejų dalių – viršutinė apie 40 cm ilgio, vadinama galva, prie kurios pritvirtinamas vilnų ar linų kuodelis. Viršutinė dalis sujungta su kotu, apačioje pritvirtinta koja, ant kurios sėdėdavo verpėja. Verpiama buvo sukant siūlus ant rankoje laikomo verpstuko.

VERPSTĒS BRUOŽAI

- ✘ Verpstēs pasižymi archaika, apibendrintomis formomis. Išorinė, matoma verpstės dalis gausiai puošiamą kontūriniais bei giluminiais išpjaustinėjimais. Puošyboje vyrauja geometriniai raštai: apskritimai, užpildyti dvikryptėmis, įkypomis įraižomis, kurių viduryje – labai įvairios segmentinės žvaigždės. Gausūs ir tankūs verpsčių bei prieverpsčių raštai daugiausia išrėžti giliu kontūru. Valstiečiai, puošdami paprastais raštais verpstes, tikėjo jų magiška galia skatinti linų augimą. Verpsčių ir prieverpsčių smeigtukai dažnai turi iš to paties medžio gabalo išpjaustytas kabutes.

VERPSTĖS

VILNA

- ✘ pluoštas, esantis avių ir kitų panašių gyvūnų kailio plaukai.
- ✘ Vilna - gera izoliacinė medžiaga. Ji tampri, gerai sugeria įvairių spalvų dažus. Daugiau nei pusė pasaulio vilnos gaunama Pietų pusrutulyje, o 3/4 jos suvartojama Šiauriniame pusrutulyje.
- ✘ Vilna - pluoštai sudarantys gyvulių plaukų dangą (avių, ožkų, kupranugarių ir t. t.)

VILNA

AČIU UŽ DĚMESI